

MiSRaR on poolel teel

Kohaspetsiifiliste riskide juhtimise alase teabe ja kogemuste vahetamise projekt MiSRaR alustas 2010. aasta kevadel. Projekti rahastab Interreg IVC programm ja läbiviijateks on seitse partnerit – juhtpartner Holland Zuid kaitseala ning Tallinna Linnavalitsus (Eesti), Ipeirose maakond (Kreeka), Forli-Cesena maakond (Itaalia), Aveiro ja Mirandela linnavalitsused (Portugal) ja Euro Perspectives Foundation (Bulgaaria). Projekt kestab kolm aastat, pool sellest on juba läbitud.

Partnerivahetus

Thesprotia prefektuur kaotati 2010. a. jaanuaris, uueks partneriks on Ipeirose maakond, kus Thesprotia asub. Olulisi muutusi see projektis kaasa ei too.

MiSRaRi kolmanda poolaasta eesmärgid

2010. aastal keskenduti riskianalüüsile ja poliitilis-administratiivsete meetmete hindamisele. 2011. aastal alustati riskileevenduse praktiliste võimekuse ja võimaluste analüüsiga partnerite poolsete näidete varal „mitmetasandilise julgeoleku“ kontseptsiooni alusel.

Dordrecht

Käesoleva aasta esimene seminar toimus veebruari alguses Hollandis Dordrechtis. Selle käigus külastati mitmeid objekte. Strijenis vahetasid projekti osalised, Hollandi N2000 (www.Natura2000.nl) juhid ja kohaliku kaitseala juht mõtteid katastroofi tagajärgede ennetuse teemal. Näitena toodi tulekahju naaberlinnas Moerdijkis ja võitlus tekkinud mürgise gaasipilve mõjudega.

Külastati ka hüdroloogialaborit, kus Hollandi Deltatehnoloogia Instituudi (Deltares) ja Hollandse Delta juhid tegid ettekanded Hollandi praktikatest üleujutuse ohtude ennetamisel.

Noord & Oost Gelderlandi kaitsealal (www.vnog.nl) vahetati kogemusi ja teadmisi võitlusest looduslike tulekahjudega.

Külaskäigul Dordrechtis kaitseõppekeskusesse (www.safetycenter.ee) kuulati ettekannet turvameetmetest, mida Dordrechtis linnavalitsus rakendab seoses Dordrechtis sadamaga.

kogemusi partneritele, kelle juhtumeid analüüsiti.

Seejärel käidi Scandici vedellasti ladustamise ja ümberlaadimise keskuses (www.standic.com), kus juhtkond ja töötajad andsid põhjaliku ülevaate oma ettevõtte tegevusest ja ohutusmeetmetest, mis on ette nähtud ohtlike ainete tegelemisel.

Seminaril harjutati valmisoleku analüüsimist partnerite näidete põhjal. Käsitleti metsatulekahju Veluwes, uue kaubaterminali ehitust Thesportias ja üleujutuse ohtu Aveiros. Lisaks analüüsimetodi harjutamisele jagati oma

Varem välja saadetud küsimustike põhjal tegid partnerid ettekanded oma valmisoleku hindamise praktikatest ja kogemustest.

ZHZ ettekanne käsitles kahte tõsist juhtumit, mis leidsid aset 2011. aasta jaanuaris – ulatuslik kemikaalide põleng Moerdijkis, mis levitas paksu suitsu ja ajas ümberkaudsed elanikud ärevusse, ja tulekahju Kijfhoeki raudtee sorterimisjaamas, kus süttisid vagunid ohtlike ainetega.

Mirandela

Teine seminar toimus aprillis Mirandelas, Portugalis. Samas leidis aset ka projekti korraldavate osapoolte teine kohtumine. Meeskond külastas Topiteu vorstivabrikut, kus vabriku omanik juhatas neid läbi oma valduste ja tutvustas rakendatud ohutusmeetmeid. Järgnes väljasõit Açude- Ponte tammi juurde, mille abil toodetakse elektrit ja reguleeritakse veetaset. Plaanis on ehitada täiendavaid veetõkkeid, mis vähendaksid üleujutuste riski 15% võrra.

Lõpetuseks külastati kohalikku tuletõrjebriigaadi ja esmaabi teenistust, kus saadi põhjalik ülevaade nii töökorraldusest kui metsatulekahjudega võitlemise varustusest.

Hommikuse sessiooni ajal esitlesid partnerid konkreetseid juhtumeid, mida alustuseks analüüsiti väiksemates rühmades ning seejärel plenaarsessioonil.

Mirandela ja Ipeiros selgitasid lühidalt oma lähenemist metsatulekahjude riskile. Mirandela lähenemisel aluseks on mitmetasandilise julgeoleku põhimõte, mida arutati eelmisel seminaril. See põhineb riskikaartidel, mis on kooskõlas Portugali riiklike eeskirjadega. Abinõud valitakse vastavalt riskikaartidele, kus on arvesse võetud ka riskitaseme majanduslikud aspektid. Lisaks räägiti kohaspetsiifilisest planeerimisest, kohustuslikust puhastamisest, politsei eriuksuste kaasamisest, vaatlustornide püstitamistest ja veevarude tagamisest.

Lähemalt peatuti vastuoludel puutumatu looduse säilitamise programmide ja riskileevenduse abinõude kavandamise vahel. Projekti osapoolte arvates oleks soovitav lisada N2000 programmi ka ohutusnõudeid puudutav osa.

Samuti järeldati, et riske saaks märkimisväärselt vähendada kui nt metsatulekahjudega võitlemiseks kavandatavate ametlike abinõude puhul jätta kõrvale majanduslikud kaalutlused.

ZHZ tegi ettekande ohtlike ainete veost piirkonnas vastavalt mitmetasandilise julgeoleku skeemi kolmele tasandile. Selle käigus tuleb erinevate tasandite administratiivüksustel teha koostööd. ZDZ arvates võiks valitsus võtta palju jäigemaa seisukoha transpordiliikide suhtes, mis pole möödapääsmatud ning põhinevad üksnes ettevõtete kasumitaotlustel. ZHZ pooldab kindlalt nii torujuhtme- ja veetranspordi edendamist Euroopa Liidu ja kohalike võimude poolt.

Gabrovo

Kolmas seminar toimus juunis Gabrovos, Bulgaarias. Sellel seminaril tõmmati joon alla riskide vähendamise meetmete kavandamise projektile.

Gabrovost korraldati väljasõit Kesk-Balkani Rahvusparki, kus on taastatud maalihetest kahjustatud mäenõlvad. Erinevate tehnoloogiate abil taastatakse seal taimestik ja hoitakse ära edasine erosioon. Võimalike tulevaste maalihete takistamiseks tegeletakse vee ärajuhtimisega. Piirkond sai rahvuspargiks 2002. aastal ja paikeb 22 000 hektaril, mis on NATURA 2000 ala. Seminari osalised andsid kaitsealale ka oma füüsilise panuse ehk istutasid puid.

Külastati ka "Duga" lasteaeda, kus osaleti ohutusõppusel. Mängulises vormis õpetavad kohalik tuletõrjebrigaad ja päästeamet koostöös lapsevanemate ja kasvatajatega sealseid lapsi tegutsema maavärina, üleujutuse ja tulekahju korral. Siseministeeriumi kodulehel on avaldatud selleletemaline käsiraamat. Ohutusala väljaõpe on osa ulatuslikumast programmist, mis on välja töötatud koolide kõigile vanuseastmetele.

Seminaril käsitleti üleujutuse riski, mida võib põhjustada suurvesi Jantra jões. Elav arutelu tekkis võimalike riski vähendamise vahendite üle. Diskussiooni käigus tuli ilmsiks vastuolu ohutuse ja looduse säilitamise nõuete vahel. See avaldus ka Ipeirose näites, kus Kalamasi jõe üleujutusega kaasnes arvestatav kahju. Vaagiti erinevaid abinõusid. Ipeirose esindaja mõõnis, et puuduliku rahastamine ja ebapiisav erinevate abinõude mõju hindamine takistas parima leevendustaktika rakendamist.

Aveiro kolleegidega arutati võimalikke üleujutuste vältimise ja mõju vähendamise abinõusid linnades ja linnalähedastes piirkondades. Eelmise seminari aruteludest tiivustatult alustas Aveiro oma ohustatud infrastruktuuri kaardistamist. Üheks väljakutseks on elanikkonna teavitamise korraldamine, erilist huvi tunti mobiilside ja erakorralise raadioside võimaluste vastu, millest oli juttu eelmisel seminaril.

Forli tutvustas oma metsatulekahjude ennetamise abinõusid. Nii Euroopa Liidu kui kohalikke vahendeid on suunatud metsade (ümber)korraldusse, tõhustada tule tuletõrje järelvalvet. Maakond koostab vastavad kümneaastaku plaanid, kus planeeritakse vajalikud ressursid ja pannakse paika prioriteedid. Arvestada tuleb keskkonnamõjudega, sest tegemist on Natura 2000 alaga.

Viimasel ajal on probleemiks kujunenud erametsad. Turvalisust suurendaks oluliselt Euroopa Liidu direktiiv, mis kohustaks ja motiveeriks majanduslikult metsanduse eraettevõtjaid valitsusega sel alal koostööd tegema.

ZHZ võttis vaatluse alla projekti MARE, mille sihiks on ilmastikukindla ja isetoimiva piirkonna loomine Dordrechtis vastavalt mitmetasandilise julgeoleku põhimõttele. Linnaplaneerimisel kavandatakse jõgede tammid selliselt, et tagada erakorraline abi prognoositava mere- ja jõevee tõusu puhul 2050. aastal.

Tallinn on seadnud sihiks parandada tuleohutust Põhja-Tallinnas, mis on Natura 2000 ala ja kus asub palju puitehitisi, mis on sageli hüljatud. Omanikud seal ei ela ja rahaliste vahendite nappus ei võimalda neid muinsuskaitse nõuetele vastavalt remontida, paljud neist on kindlustamata. Eraomanikud ei ilmuta ohutusabinõude rakendamise vastu huvi. Kavandamisel on seaduseelnõu, mis kohustab omanikke ohutusabinõusid rakendama.

Senised kogemused

Seni on keskendunud riskide analüüsimisele ja leevenduspoliitikate väljatöötamisele. Hinnatud on ka valmisoleku aspekti. Edaspidine analüüs käsitleb erinevaid stsenaariume eesmärgiga töötada välja parimad lahendused mitmetasandilise julgeoleku kontseptsiooni

raames. See ei hõlma üksnes ohu tõenäosuse, mõjude ja allikate vähendamist vaid ka kohaspetsiifilist planeerimist reageerimis- ja taastumisvõime parandamiseks. Partnerid tõid näiteid, mille varal analüüsiti erinevatele riskidele kohanduvaid kohaspetsiifilisi abinõusid. Üks peamisi järeldusi, milleni selle mõttetöö käigus jõuti, oli sobiva võrgustiku loomise vajadus. Valitsusautused üksi ei suuda leevenduspoliitikat edukalt ellu viia. Ohutuse alal võib midagi korda saata üksnes siis, kui kaasatakse kõik osapooled ja saadakse probleemist üheselt aru. Seetõttu keskenduvad tulevased seminarid võrgustiku loomisele ja lobitööle poliitika

väljatöötamiseks.

Tulemas

Paari järgmise kuu jooksul keskendutakse leevendusplaani kavandamisele. Plaani enese kõrval pööratakse tähelepanu ka rahalisele ja õiguslikule raamistikule ning lobitööle, mis tagavad kavandatu elluviimise ja rahastamise. Nendel teemadel toimuvad seminarid Ipeiroses (septembris), Aveiros (oktoobris) ja Tallinnas (novembris).

Kommunikatsioon

Alustatud on kolme brošüüri ja käsiraamatu koostamist. Käsiraamat otsustati avaldada digitaalselt, sellega „kaasnevad“ kolm trükitud brošüüri. Läbirääkimised lepingu sõlmimiseks brošüüride ja käsiraamatu kirjutamiseks on lõpetatud.

Hollandis oli MiSRaR kõneks üleriigilisel nõupidamisel, kus osalesid 25 piirkondliku kaitseala ohutusvaldkonna projektijuhid. Arutleti võimaluste üle kasutada teiste riikide kogemusi

Hollandi jaoks sobivate abinõude kavandamisel. Näiteks lisada Hollandi senisele praktikale ka nõrkuste ennetav analüüs. MiSRaR oli teemaks ka Hollandi Kaitse- ja Justiitsministeeriumi riiklikus riskihindamise töögrupis. Kaalutakse MiSRaRi käigus väljatöötatud valmisoleku hindamise meetodi kaasamist Hollandi riikliku julgeolekupoliitika kavandamisel.

Portugali Aveiro projektijuht pidas loengu kohalikus ülikoolis. Viimase kuue kuu jooksul on antud välja mitmeid pressiteateid, et MiSRaRi tegevustele tähelepanu tõmmata.

